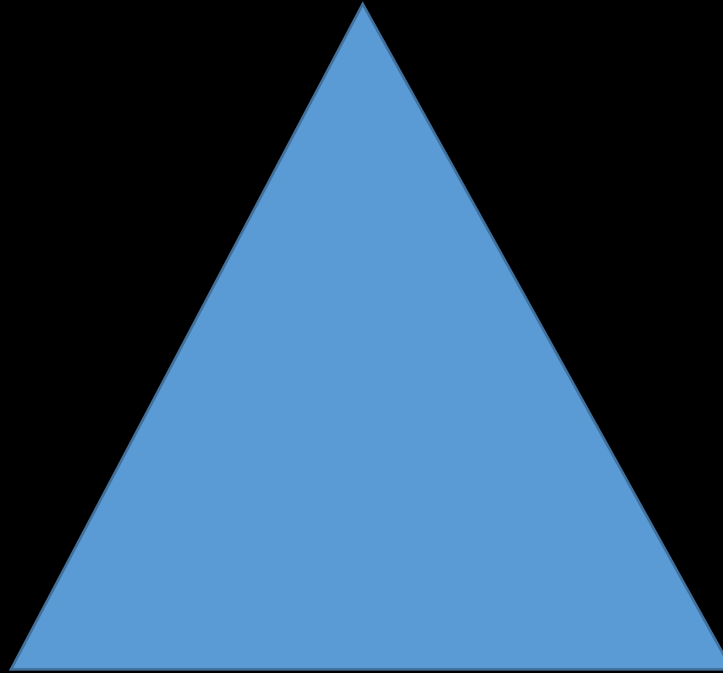

Kultura vesnice 18. století

Koncepce kulturní monografie vesnice
Prameny

Historický výzkum vesnice v 90. letech 20. století – současnost

historická demografie

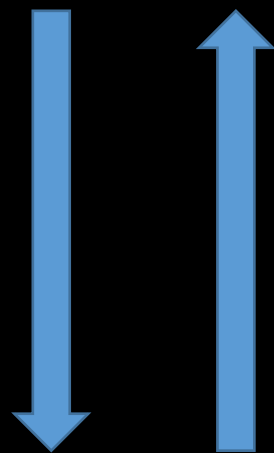

historická antropologie
&
mikrohistorie

modernizační teorie
(disciplinace venkova)

+ staronová tematika: religiozita, myšlení, vztah poddaný/vrchnost

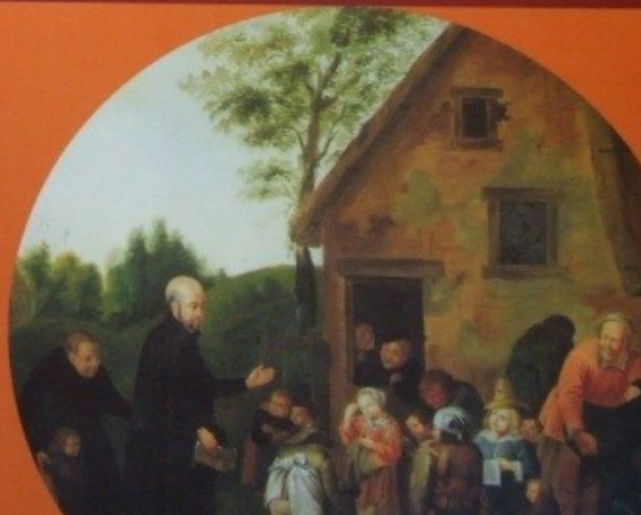
Koncepce kulturní monografie vesnice

Prameny

DO KŮRÁN

Jaroslav Čechura
ČERNÍNOVÉ VERSUS KYSÍBELŠTÍ

JAROSLAV ČECHURA

Neklidný život obyčejné ženy
Johana Peřková (1703–1745)

KNIŽNICE
DĚJIN
A SOUČASNOSTI

PAVEL HIML
ZROZENÍ VAGABUNDA

edice každodenní život

ARGO

Metodologické poznámky vycházející z etnologické perspektivy

- důraz na sociální rozměr kultury
- důraz na historický rozměr kultury
- identifikace geografického rozměru sociálního světa na základě historicko-demografické analýzy
- identifikace pramenné základny a její interpretace

- každá kultura je historická, má svoji historii, svůj vývoj
- každá kultura je možná pouze ve svém sociálním rozměru, je vázaná na své nositele

Kultura(-y) na moravském venkově v 18. století
nebyla všude stejná:

1/ měla svou historii – novinky se šířily různou rychlostí
př. kosa používaná při sečení obilí:

1604 Plzeň

1720 Hrdlořezy

1836 poprvé užita na panství Nové Hvězdlice

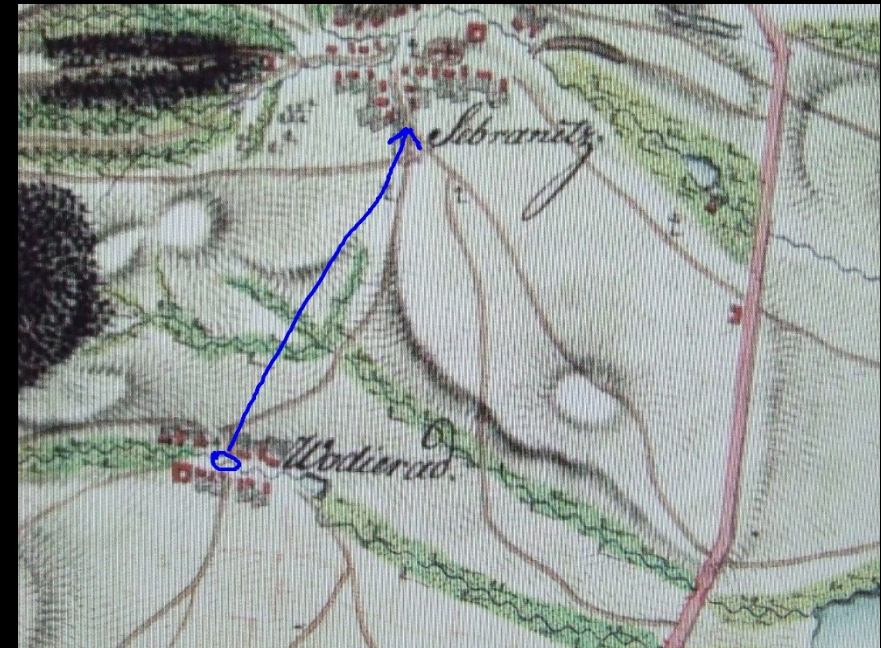
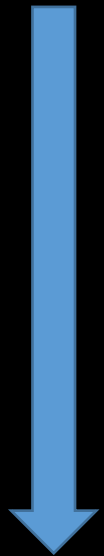
1898 poprvé užita v Novém Hrozenkově

2/ byla místně vázaná – existovaly krajové rozdíly v jazyce,
oděvu i stavitelství

=sociální vázanost kultury můžeme geograficky vyjádřit

kultura(-y) na moravském venkově v 18. století nebyla všude stejná:

- měla svou historii – novinky se šířily různou rychlostí
- byla místně vázaná – existovaly krajové rozdíly v jazyce, oděvu i stavitelství

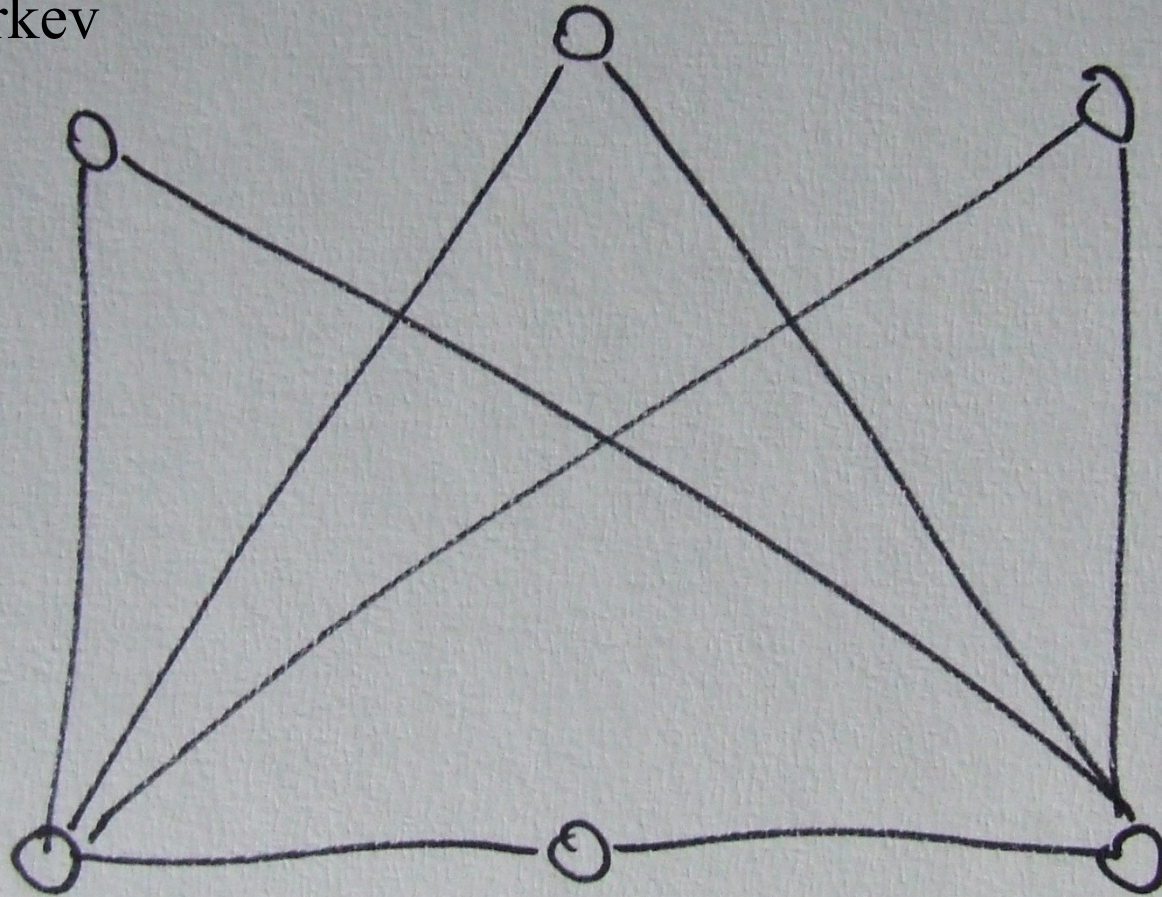

sociální rozměr kultury můžeme geograficky vyjádřit

politické struktury
(stát, panství)

církev

vědění

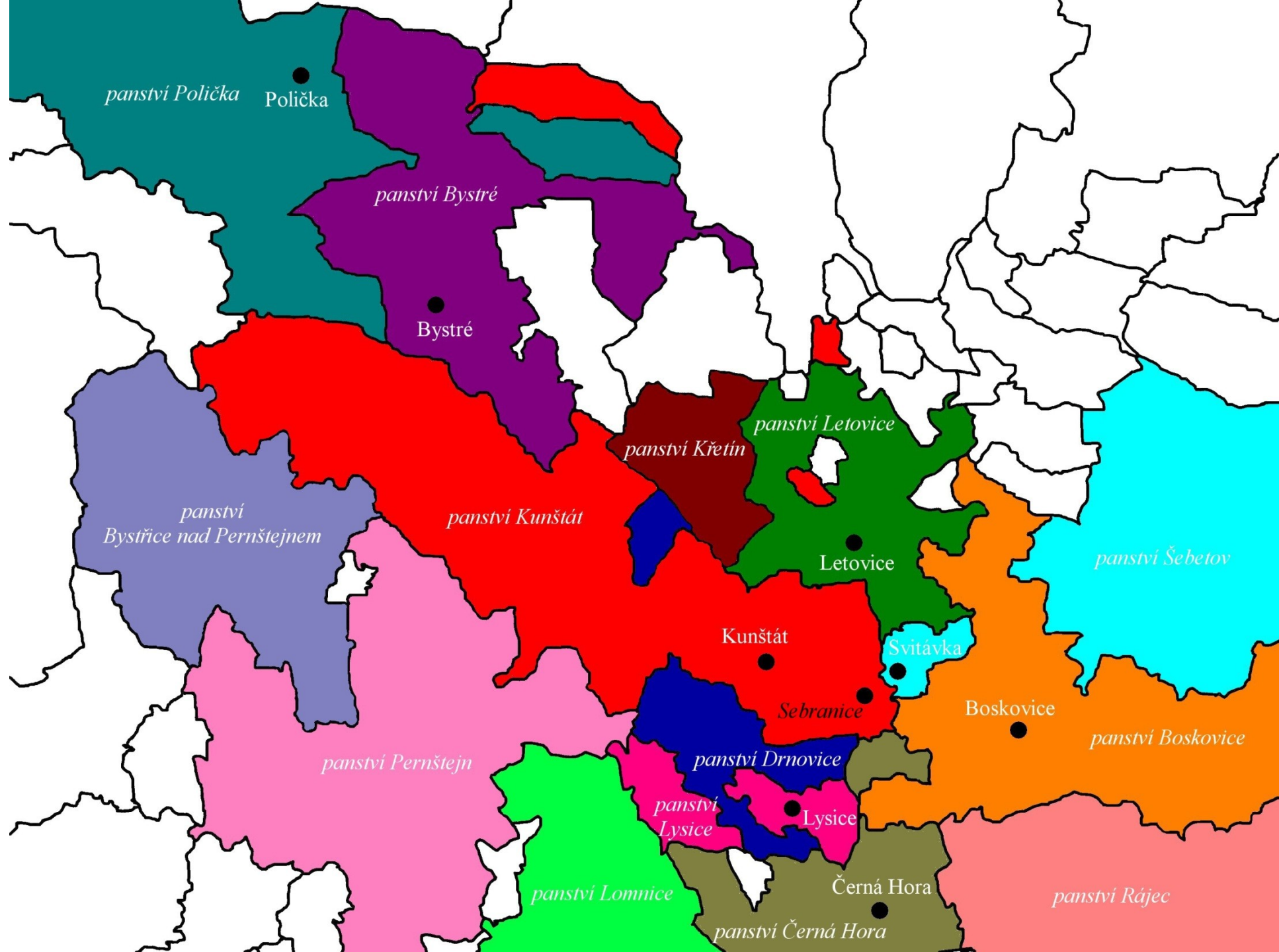

lokalita
B

zkoumaná
lokalita
A

lokalita
C

KULTURNÍ PROSTOR ZKOUMANÉ LOKALITY

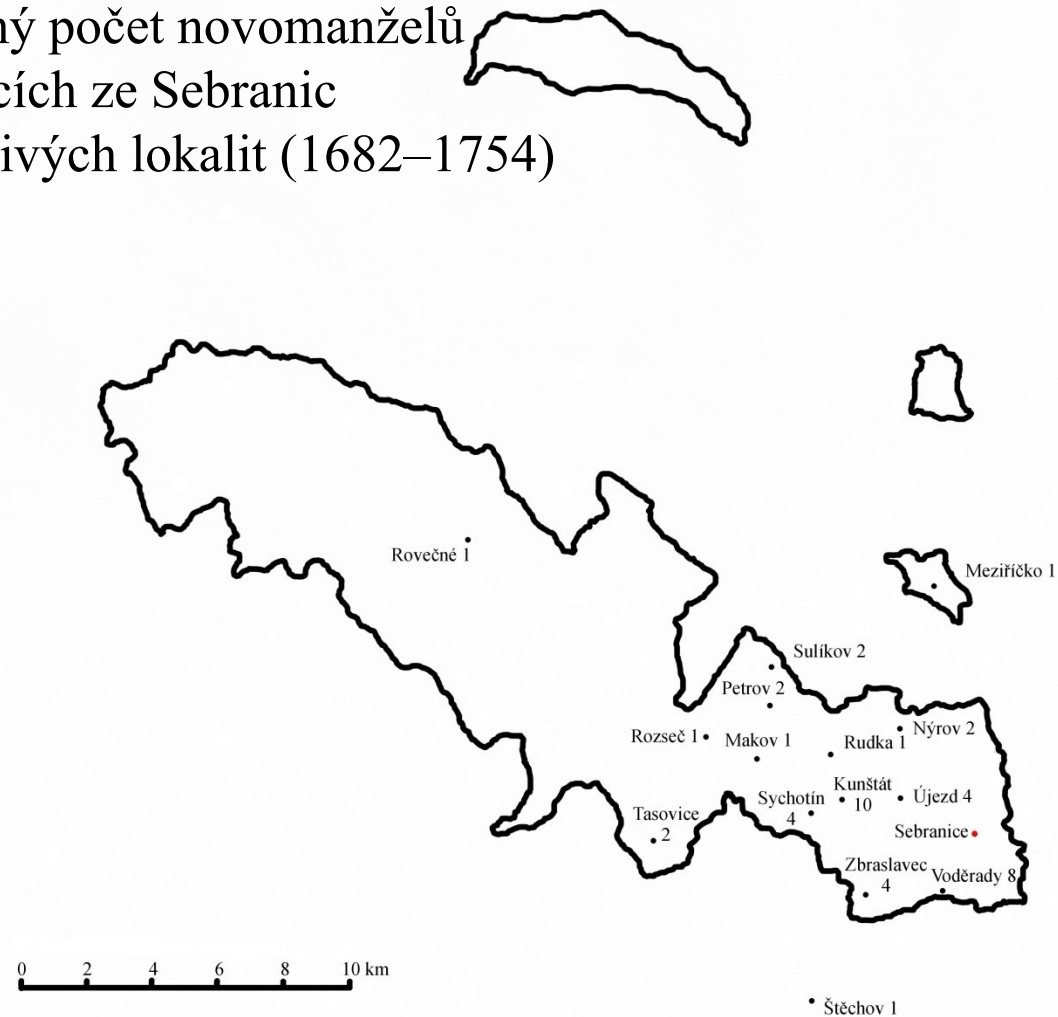

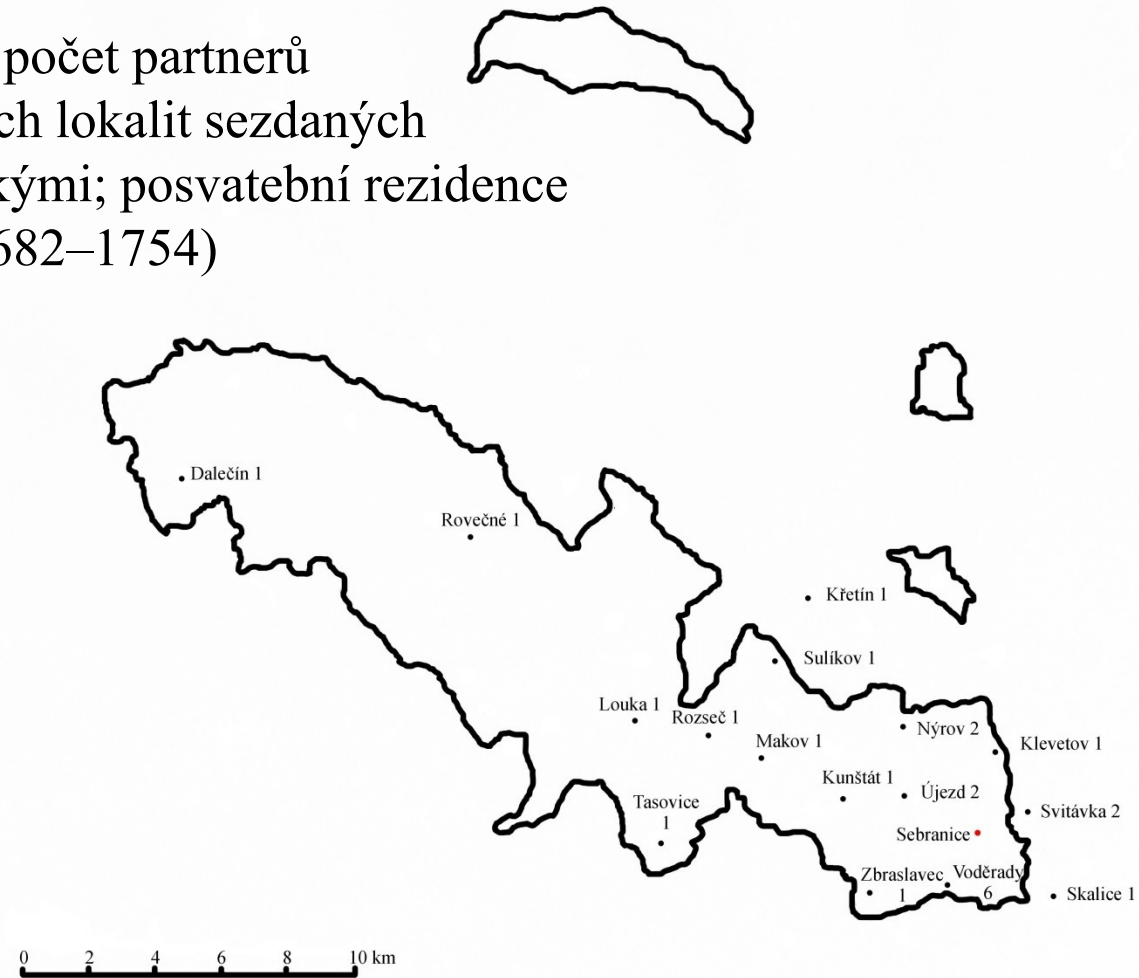
Doložitelný počet novomanželů přicházejících do Sebranic z jednotlivých lokalit (1682–1754)

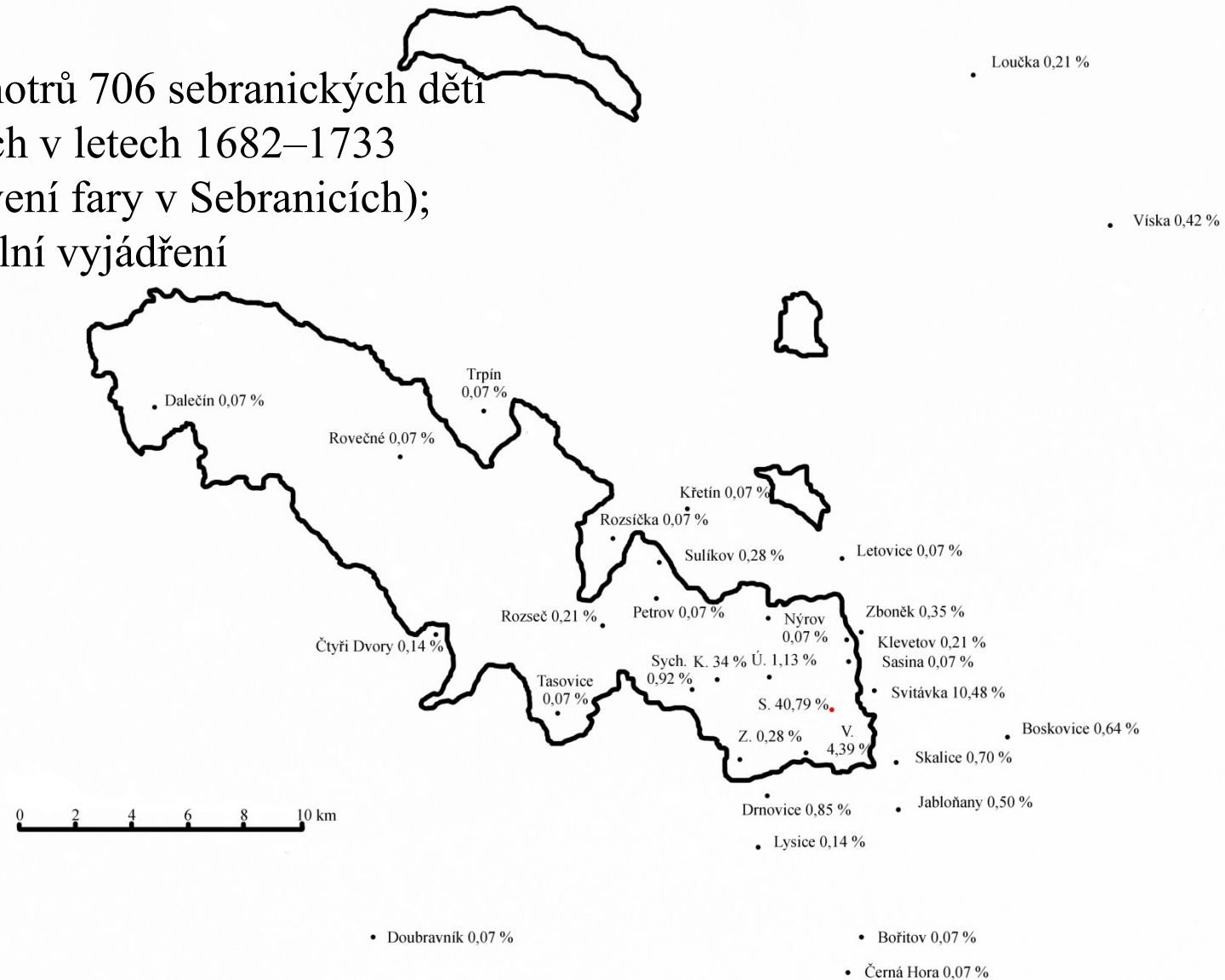
Doložitelný počet novomanželů
odcházejících ze Sebranic
do jednotlivých lokalit (1682–1754)

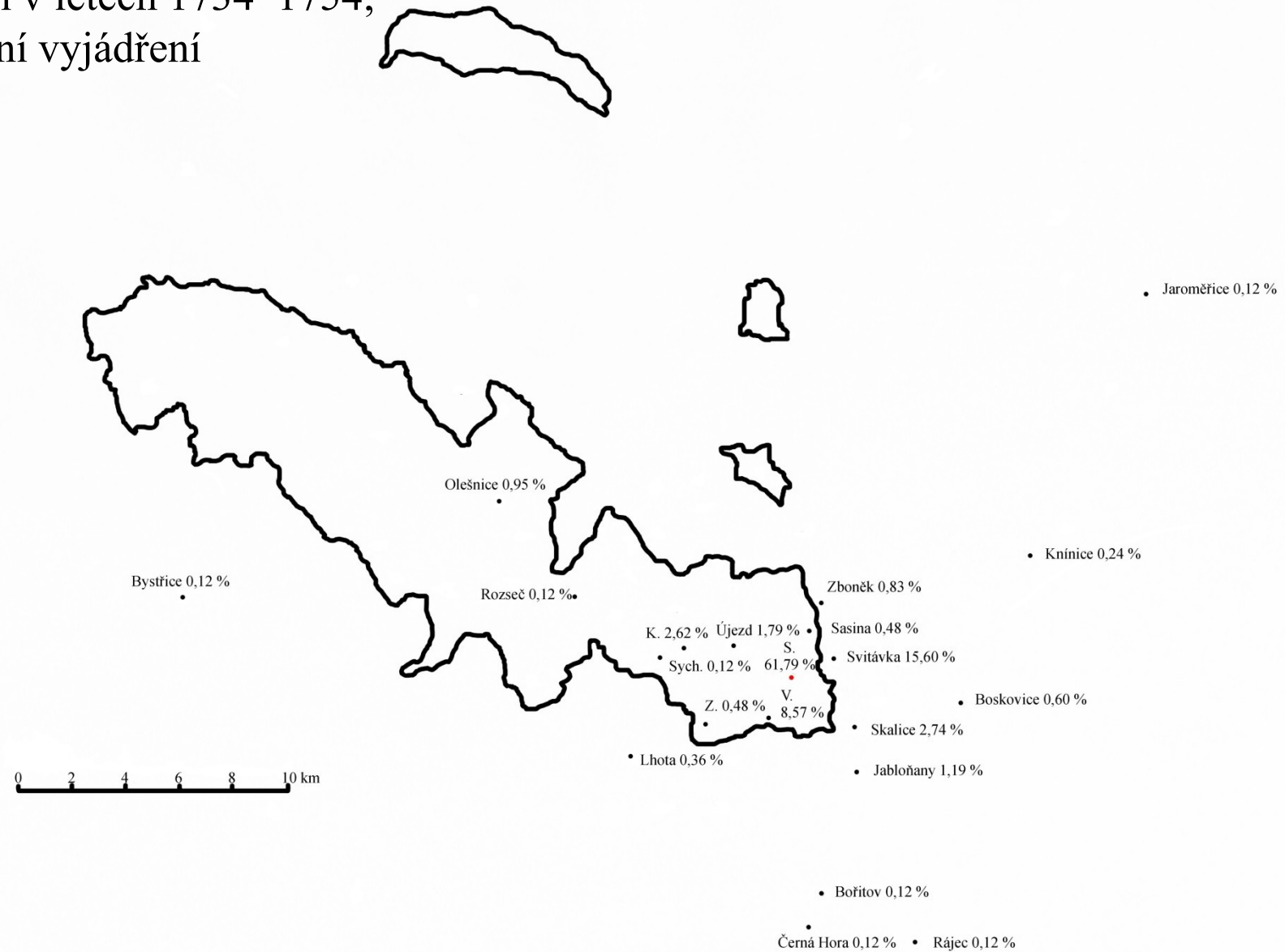
Doložitelný počet partnerů
z jednotlivých lokalit sezdaných
se Sebranickými; posvatební rezidence
neznámá (1682–1754)

Původ kmotrů 706 sebranických dětí
 narozených v letech 1682–1733
 (do obnovení fary v Sebranicích);
 procentuální vyjádření

Původ kmotrů 420 sebranických dětí narozených v letech 1734–1754; procentuální vyjádření

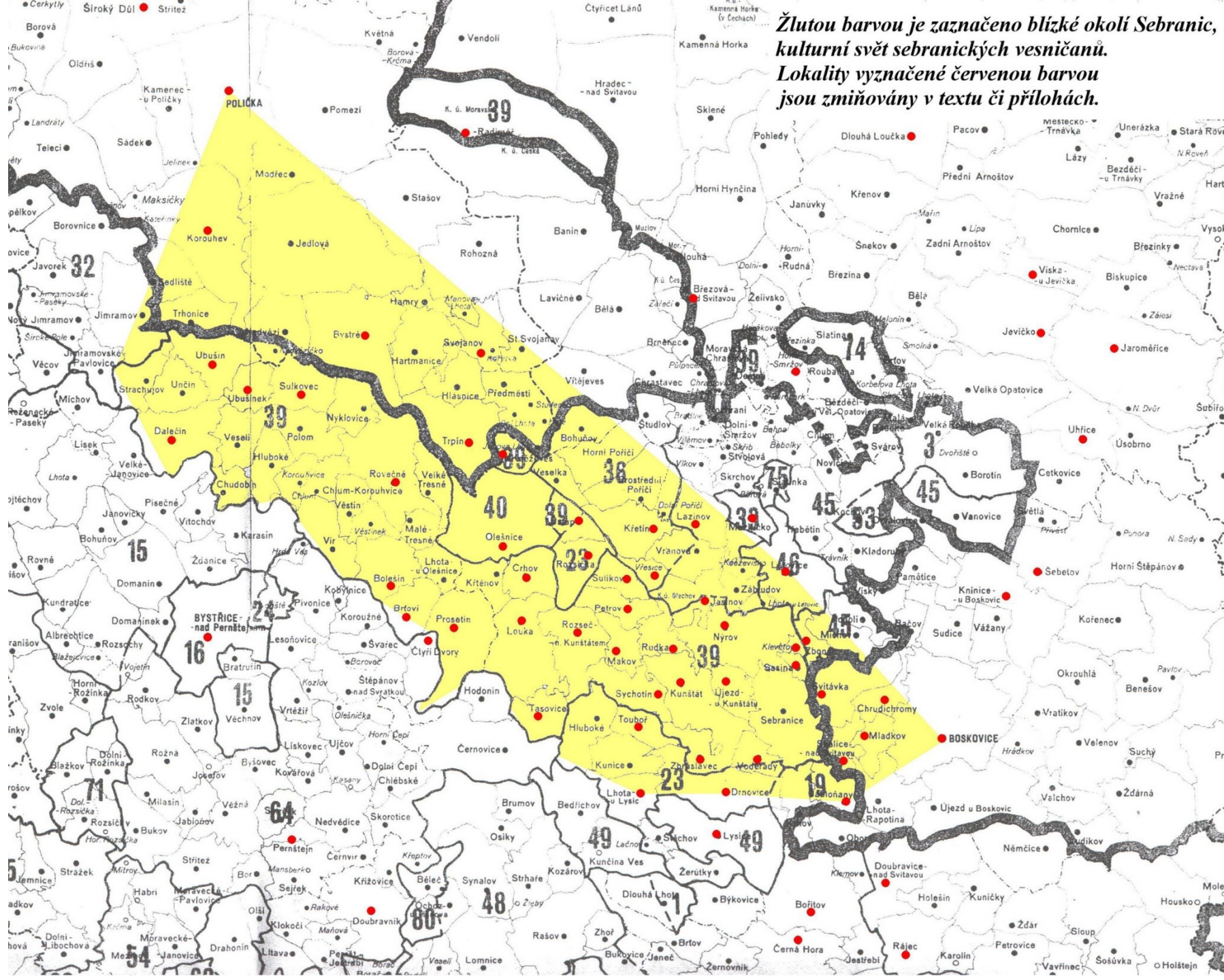

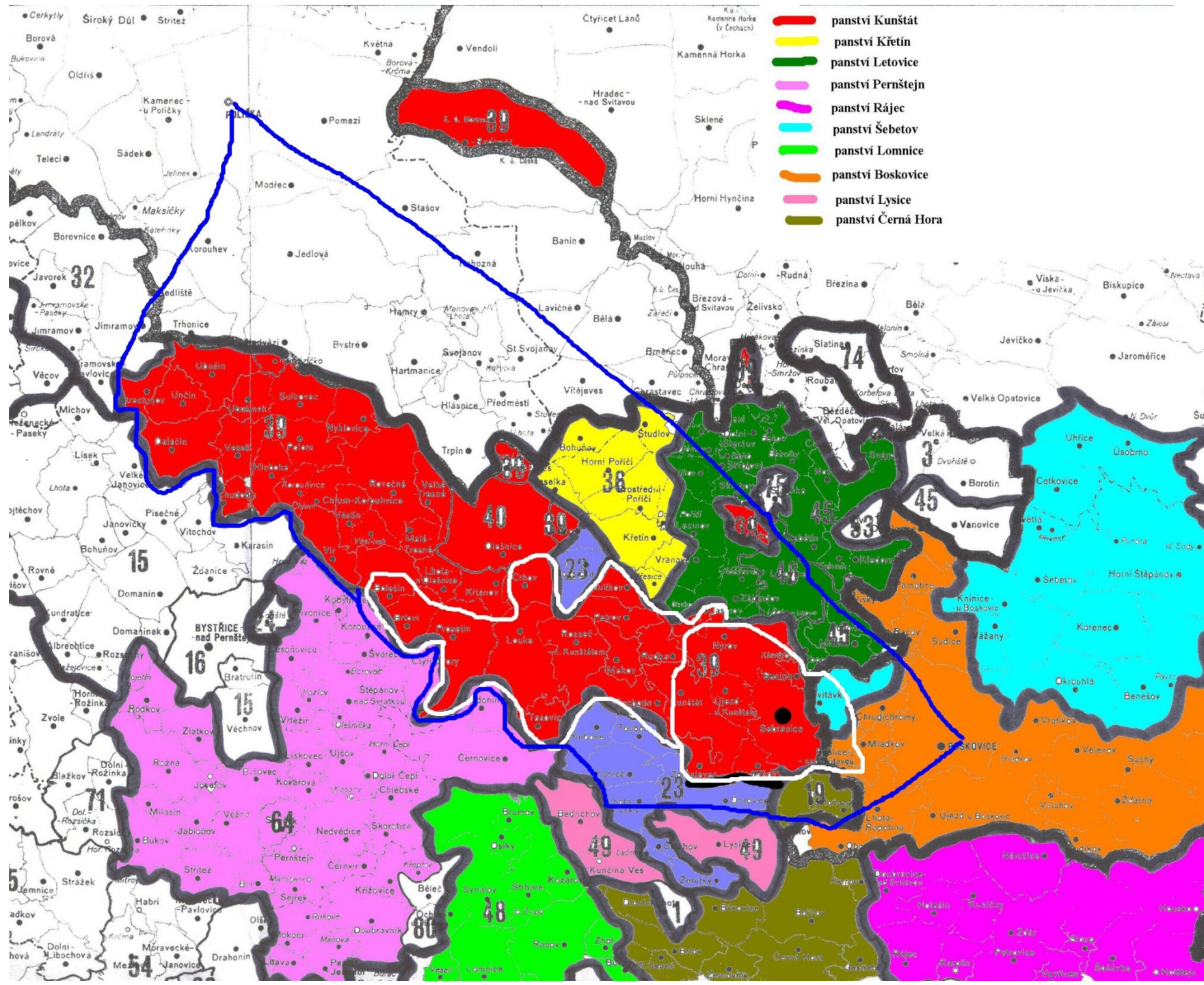
Procentuální vyjádření objemu obilí,
které prodal Ondřej Kanýz do jednotlivých lokalit,
z celkového objemu prodaného obilí v letech 1740–1761

Lokality zmiňované v kronice Ondřeje Kanýza v letech 1730–1760 v souvislosti s počasím a jednotlivými událostmi. Do přehledu nebyly zahrnuty lokality zmiňované v souvislostmi s válečným děním (výpisky z novin, vožení *profantu*). V potaz nebyly ani brány soupisy obcí na panství.

*Žlutou barvou je označeno blízké okolí Sebranic,
kulturní svět sebranicckých vesničanů.
Lokality vyznačené červenou barvou
jsou zmiňovány v textu či přílohách.*

Metody poznání kultury 18. století v našem přednáškovém cyklu

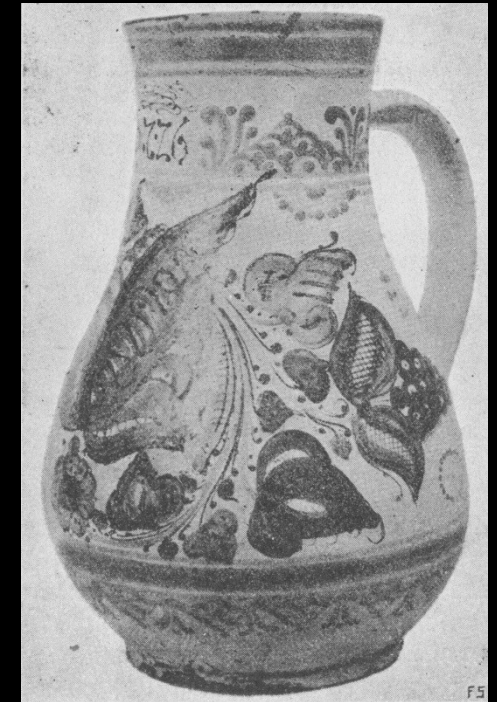
popisy

subjektivistický přístup k realitě:

- sémantický přístup
- interpretativní přístup
- funkčně-strukturalistické kladení otázek

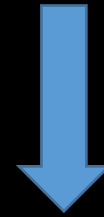
objektivistický přístup k realitě:

- historicko-demografický přístup
- historicko-statistický přístup
- strukturalistická inspirace

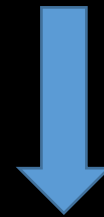
Inc 17 a 18: 19 cymbris 1739: Na 356
 izenij *Amiloffwe* *wosfuryj* *Jan Jirg*
Stett *fern* *huy* *van* *geftman* *Na gra*
die *hantwonnij* *redworje* *gabran*
ham *a* *zajz* *Merij* *brunt* *wkief*
Harif *Legftmaj* *Wazowan* *geft*
Nije *foluzam* *geft* *a* *zajz* *Merij*
blin *hospodariji* *zofu* *Kohi* *worfu*
Wanels *Na* *bruntek* *bilj* *Nije*
van *Wannij* *zotizje*
A *ziforje* *zofa* *brunt* *zu* - 250
Jana *Stegaba* *Galiga* *zu* - 130
Jirij *Fichj* *zofedek* - 60
Wimona *binthj* *zofedek* - 20
Wimona *Janule* *Galiga* - 55
Jozefa *Leplif* *Galiga* - 60
Ondrijige *zofedek* - 20
Jana *Ant* *Worif* *zofedek* - 20
Matige *Stogda* *zofedek* - 74
Jana *Dworzajka* *zofedek* - 80
wilka *worofa* *zofedek* - 80
Jakuba *waffinij* *brunt* - 350
Matieg *fanta* *zofbrunt* - 100
 Summa 1105

Stěžejní role pramenné základny:

Hospodářská kniha
Ondřeje Kanýza
 zachycuje období 1739–1760–

Ondřej Kanýz (1694–1761) rychtář Sebranic v
 letech 1731–1733 a 1735–1760

Sebranice (okr. Blansko)

Prameny pro studium vesnice v 18. století

Hmotné prameny (vč. archeologických)

Písemnosti vesničanů

Pozemkové knihy

Katastry

Matriky

Soupisy obyvatel

Mapy

Vrchnostenská agenda (vč. trestní a řádů)

Urbáře

Koncepce kultury

- Politické struktury
- Sociální struktury
- Demografické charakteristiky
- Hmotná kultura: stavitelství, oděv, strava
- Způsob obživy: zemědělství, chov dobytka, podomácká výroba
- Mentální struktury: religiozita, magie, škola, četba, folklor

18. století a výzkum venkova

1/ relativní dostatek pramenů

2/ demografická a ekonomická stabilizace obyvatel

3/ zdánlivá kulturní stabilita

nástup modernizace od 2. poloviny 18. století

radikální proměny ke konci století